

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**Кафедра аграрного, земельного та екологічного права імені
академіка В.З. Янчука**

**НА СТОРОЖІ ЗЕМЕЛЬНОГО ЛАДУ:
ДО 20-РІЧЧЯ ЗЕМЕЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ**

**Тези доповідей учасників
Міжнародної науково-практичної конференції
(онлайн/офлайн формат)
(м. Київ, 26 листопада 2021 р.)**

Київ – 2021

УДК 349.4 (477)
Н 31

За зміст та якість матеріалів відповідальними є автори публікацій

На сторожі земельного ладу: до 20-річчя Земельного кодексу України: тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції (онлайн/офлайн формат) (м. Київ, 26 листопада 2021 р.). За заг. ред. проф. В.М. Єрмоленка. Київ : Друкарня Друкарник, 2021. 344 с.

ISBN

Укладачі: Ю.А. Краснова, М.П. Ліхтер, І.В. Лучко

У збірнику розміщено тексти наукових доповідей, присвячених дослідженню теоретико-правових засад права власності, використання, охорони та відновлення земель і пов'язаних з ними природних ресурсів.

Розраховано на науковців, фахівців у галузі права, аспірантів, студентів та всіх, хто цікавиться питаннями земельного, природоресурсного, екологічного та аграрного права.

<i>Макаренко О.Ю., Макаренко Н.А.</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ (ПАЙ) ДЛЯ ВЕДЕННЯ ТОВАРНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА В ПОРЯДКУ СПАДКУВАННЯ	192
<i>Мороз Г.В.</i> ПРАВО ПОСТІЙНОГО КОРИСТУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНОЮ ДІЛЯНКОЮ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ	195
<i>Настіна О. І.</i> ВИЗНАЧЕННЯ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ В РІШЕННЯХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	197
<i>Одинцова В.І.</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА БЕЗОПЛАТНУ ПЕРЕДАЧУ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ІЗ ЗЕМЕЛЬ ДЕРЖАВНОЇ АБО КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	200
<i>Савельєва О. М., Чирик А. О.</i> ЗЕМЕЛЬНА ДІЛЯНКА ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВА СПІЛЬНОЇ ЧАСТКОВОЇ ВЛАСНОСТІ	203
<i>Чоломбитько Ю.О.</i> ВИНИКНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ, НА ЯКІЙ РОЗТАШОВАНІ ОБ'ЄКТИ ПРИВАТИЗАЦІЇ.....	205
<i>Яремак З.В.</i> ВИРІШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ СПОРІВ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ І ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ.....	208

ТРИБУНА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

<i>Береза А.О.</i> ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	211
<i>Бутіна М.І.</i> ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ЗЕМЛІ ТА ЙОГО ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ	214
<i>Демидова Д.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.....	217
<i>Кравченко В.В.</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	220
<i>Лобков М.С.</i> ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЯК ПРАВОВА ФОРМА ЗДІЙСНЕННЯ ОБЛІКУ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ	223
<i>Овдей К.С.</i> ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ОРГАНАМИ ПРОКУРАТУРИ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬ ОБОРОНИ.....	226
<i>Оленич І.В.</i> МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ СПОРІВ	228

ще законодавчо закріплено, більше того, перелік його суб'єктів, як уже зазначалось, тільки збільшується.

Список використаних джерел:

1. Мірошниченко А.М. Земельне право України : підручник. 2-е видання, допов. і перероб. Київ, Алерта; ЦУЛ, 2011. 678 с.
2. Крупник Р. Законодавче регулювання статусу суб'єктів права постійного користування земельною ділянкою. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 11. С. 154-160.
3. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92096566>.
4. Тесля Л. В. Регламентация права постійного користування земельною ділянкою: деякі проблеми та перспективи кризь призму окремих правових позицій судової практики. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2020. № 1. С. 111-117.
5. Куракова Л.Г., Астраханцев В.О. Право постійного користування в новостворених територіальних громадах. *Вплив кліматичних змін на просторовий розвиток територій Землі: наслідки та шляхи вирішення*: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції [Херсон, 10-11 червня 2021 року]. Херсон: ХДАЕУ, 2021. С. 18-21.
6. Кулинич П.Ф. Права на землю і володіння землею у земельному праві України: стан та перспективи. *Цивільне право і процес: витоки, здобутки та перспективи розвитку*: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 18–19 грудня 2020 р. Київ: Київський регіональний центр, 2020. Ч. 2. С. 119-123.

Настіна О. І.

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін,
Білоцерківський національний аграрний університет*

ВИЗНАЧЕННЯ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ В РІШЕННЯХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1] у ст. 33 використовує термін «повноваження» щодо компетенції органів місцевого самоврядування у сфері регулювання земельних відносин.

У законодавстві відсутнє розмежування повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад та разом з тим, на практиці це не є перешкодою для виконавчих комітетів приймати рішення щодо

земельних питань життя громади. Більш того, рада, як орган місцевого самоврядування, може приймати рішення про розмежування повноважень між її виконавчим комітетом, структурами влади – відділами, управліннями, департаментами. Постає наукове питання обґрунтованості суспільного інтересу та його обґрунтованості у таких рішеннях виконавчих органів рад та структур місцевого самоврядування.

Особливість реалізації владних прав органів місцевого самоврядування у сфері земельно-правового регулювання полягає у тому, що них відсутній вільний розсуд при їх реалізації, наявна лиш дискреція, тобто лише можливість обрати один із передбачених законом варіантів поведінки залежно від конкретних, але чітко визначених законом, обставин [2, с. 106].

Потребують розмежування та узгодження в аспекті взаємного співвідношення поняття «задоволення земельних потреб» та «земельні інтереси». М. В. Шульга вказує, що земельні інтереси існують поза волею та свідомістю людей, але з різноманітним ступенем усвідомлюються людьми і формуються та реалізуються з урахуванням сукупності об'єктивних та суб'єктивних чинників [3, с. 17]. Задоволення земельних потреб мешканців територіальних громади рішеннями органами місцевого самоврядування як суб'єктом права комунальної власності на землю спрямоване на чітко визначену мету, конкретний предмет втілення – здійснення своїх безпосередніх функцій.

Земельні повноваження органів місцевого самоврядування спрямовані на забезпечення регулювання земельних відносин у спосіб, що слугує збалансованості земельних потреб територіальної громади та власне кожного мешканця громади. Земельні ж потреби громади – поняття більш дискусійне, комплексне і потребує окремого наукового дослідження та глибокого теоретико-правового аналізу, адже баланс приватних та суспільних інтересів у сфері земельно-правового регулювання в сучасних умовах децентралізації обґрунтовує чи спростовує легітимність окремих рішень у сфері розпорядження земельними ділянками комунальної власності та здійснення права комунальної власності на землю.

Видається цікавими з теоретично точки зору аналіз судової практики в адміністративних справах за участю прокурора. У справі № 810/2500/16 [4] прокурор звернувся до суду з адміністративним позовом до сільської ради, в якому просив визнати протиправним та скасувати рішення сільської ради про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки у власність,

обґрунтовуючи позовні вимоги наявністю в одного з депутатів, які приймали участь у розгляді оскаржуваного рішення, конфлікту інтересів.

Розглянувши у касаційному порядку адміністративну справу, Верховний Суд постановою від 31 жовтня 2018 року задовольнив касаційну скаргу прокурора, скасував рішення судів попередніх інстанцій, вказавши, що для встановлення порушення процедури прийняття рішення визначальним є сам факт участі депутата у голосуванні, а не вплив такого голосування на прийняте рішення з урахуванням наявності кваліфікованої більшості, необхідної для прийняття позитивного рішення колегіальним органом. Таким чином, у цій справі суд погодився з тим, що прокурор звернувся до суду з адміністративним позовом з метою захисту інтересів держави, які виразились у необхідності дотримання встановленого порядку виділення земельних ділянок, включаючи дотримання антикорупційного законодавства під час прийняття суб'єктом владних повноважень відповідного рішення.

Досліджуючи правові особливості використання земель через призму соціальної функції І.О.Костяшкін справедливо зазначає, що право власності має відображати не лише інтереси окремого суб'єкта відповідного права, але й гарантувати загальнонаціональні інтереси, пов'язані з використанням національного багатства – землі [5, с. 415]. Разом з тим зазначають, що реалізуючи повноваження, надані законом, державні органи та органи місцевого самоврядування вступають з юридичними та фізичними особами у цивільні та господарські правовідносини. У таких правовідносинах держава або територіальні громади є рівними учасниками земельних відносин [6, с. 135]. Поділяючи думки науковців, вважаємо, що інтереси територіальної громади можуть виражатися гарантуванні дотримання загальнонаціональних інтересів щодо дозволеного землекористування об'єктами комунальної власності та у забезпеченні дотримання суб'єктами владних повноважень визначеного законом земельно-правового порядку.

В цьому контексті в сфері земельних правовідносин важливу роль відіграє конституційний принцип законності набуття та реалізації права власності на землю в поєднанні з додержанням принципу: органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (статті 14, 19 Конституції України).

Тому здійснення права комунальної власності на землю потребує глибокого правового дослідження умов, вивчення форм і механізмів реалізації права власності на землю територіальної громади через призму публічних інтересів у прийнятті рішень відповідних органів місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 . №280/97-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4709-17>.
2. Потапенко С.А. Реалізація сільськими, селищними, міськими радами повноважень у сфері регулювання земельних відносин: теоретичний і практичний аспекти : монограф. Київ: Видавництво ЛРА-К, 2021. 322 с.
3. Шульга В.М. Актуальні проблеми правового регулювання земельних відносин в сучасних умовах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук: спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право». Харків, 1998. 37 с.
4. Аналіз судової практики в адміністративних справах за участю прокурора. Офіційний сайт Верховного суду України. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/946871/>
5. Костяшкін І.О. До питання соціальної функції права власності як умови забезпечення раціонального землекористування в Україні. Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Том 26 (65). 2003. №2-1. (Ч.1.). С. 414-422.
6. Правдюк А.Л. Теоретичні аспекти реалізації конституційного права власності на землю на сучасному етапі земельної реформи. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 5. С. 132-136.

Одинцова В.І.

*аспірант кафедри земельного та аграрного права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого¹*

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА БЕЗОПЛАТНУ ПЕРЕДАЧУ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ІЗ ЗЕМЕЛЬ ДЕРЖАВНОЇ АБО КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Законодавством України гарантується право кожного громадянина на безоплатну передачу у його власність земельних ділянок із земель

---

¹ Науковий керівник: к.ю.н., доц. Санніков Д.В.